VIÐMERKINGAR

SAMBAND
EIRIKUR LINDENSKOV
EIRIKUR@SOSIALURIN.FO
TLF 341800

Kjarnorka í Føroyum?

Tað er ein spuringurin, hvørt tað er politiskt klókt at seta arbeiðsbólk at kanna møguleikarnar fyri kjarnorku júst í Føroyum. Kjarnorka verður sum kunnugt framleidd við at troyta atomkjarnureaktiónir. Umleið 17 % av heimsins elorku koma frá kjarnorku. Mótstøðan móti kjarnorku til elframleiðsu er stór víða um. Orsøkirnar til mótstøðuna eru lutvíst tøknifrøðiligar og umhvørvisligar og lutvíst politiskar. Kjarnorkuframleidd elmegi hevur stórar trupulleikar við sær eitt nú við atliti at burturkastinum. Kjarnorkuburtkast frá kjarnorkuelverkum er sera vandamikið, tí hetta burturkast er geislavirkið í sera langa tíð - millum 10.000 og 100.000 ár. Burturkastið verður vanliga goymt djúpt undir jørð ella undir havbotni. Við at nýta kjarnorku til sivil endamál kemur ein sostatt at elva til sera stórar trupulleikar fyri komandi ættarlið. Jarðfrøðiligar broytingar, fíggjarligar og búskaparligar kreppur, kríggj og aðrar óvæntaðar hendingar kunnu skapa stórar trupulleikar við goymslunum í framtíðini. Afturat hesum kemur so vandin fyri vanlukkum á einum kjarnorkuverki. Vit hava jú sæð ræðuligu fylgjurnar av slíkum valukkum.

Men spurningurin um kjarnorku er eins nógv ein politiskur spurningur, sum ein spurningur um framleiðslutøkni og um tryggar goymslur til kjarnorkuburturkast. Her er í roynd og veru talan um ein grundlegggjandi ein spurning um hugburð. Vil ein tjóð veruliga útvega sær orku við eini so vandamiklari og trupuleikaelvandi framleiðslu, ella vil tjóðin med alla siga henda rætt frá sær? Hetta er ikki bert ein politiskur spurningur, men ein moralskur spurningur. Kunnu vit veruliga loyva okkum at binda komandi ættarlið til at goyma tað ómetaliga vandamikla burturkastið í allar ævir? Her er jú talan um ein trupulleika, sum jú bert verður størri og størri, jú meira kjarnorka verður nýtt til elframleiðslu. Kann ein veruliga loyva sær at siga: hetta mugu komandi ættarlið klára?

Afturat hesum kemur, at kjarnorka til sivil endamál kann misnýtast til hernaðarendamál. Tað land, sum velur kjarnorku til elframleiðslu kann tí skjótt koma í álvarsamar trupulleikar við grannar sínar ella við tey stóru kjarnorkuveldini. Nøkur Norðurlond hava tikið politisku avleiðingarnar av teimum tøkniligu og politisku vandunum við kjarnorku og hava av fríum vilja frásagt sær rættin til hesa orku. Millum hesi lond eru Noreg, Ísland og Danmark – millum teirra, ið hava valt ta vandafullu orkuleið eru Finland og Svøríki. Svøríki er tó nú er við at gevast við kjarnokruframleiðsu, tí hon hóttir grannalandið og tí trupulleikarnir av burturkastinum eru vorðnir mest sum óloysiligir. Við hesum í huga kann tað ikki sigast at vera skilagott, at vit føroyingar nú fara undir at kanna møguleikarnar fyri kjarnorku her. Hetta er eitt skeivt signal at senda umheiminum frá matvøruframleiðandi tjóð í heimsins reinasta havumhvørvi.

Sosialurin

Suðurstreymoy stendur fyri skotum

HEÐIN MORTENSEN
borgarstjóri í Tórshavnar kommunu

Øll lond við virðing fyri sær sjálvum hava ein høvuðsstað, tey eru errin av og góð við. Soleiðis hevur eisini verið í Føroyum í øldir, og hóast øll fegin vilja bjóða sínum høvuðsstaði av á ymsum økjum, so nertir tað ikki við, at høvuðsstaðurin í einum landi er ein týdningarmikil og savnandi staður, sum øll eiga sín part av.

Við árunum er Havnin sum høvuðsstaður blivin stór, og í dag ber til at tosa um alla Suðurstreymoy undir einum, tá tosað verður um høvuðsstaðarkommununa, tí so umfatandi og víðfevnd er Tórshavnar kommuna blivin. Samstundis sum hon er vaksin, hevur hon tó verið akkurát líka opin og innbjóðandi, so øll hava havt alla orsøk til at kent seg heima her.

Men nú hevur tikið seg upp ein hugburður, sum er ikki sørt skakandi. Hóast støðan er tann, at tað eru virkini og borgararnir í høvuðsstaðarkommununi, sum við sínum skattakrónum hava gjørt hann til eitt gott tilboð til allar føroyingar, verður nú í alt størri mun arbeitt fyri at køva framgongdina her.

Vit í høvuðsstaðnum frøast, tá tað gongst øðrum væl og gleðast um, at eisini okkara borgarar kunnu fara út um landið at njóta ágóðar og tilboð, eins og vit unna øðrum at koma sær fram, sum hava hug og hegni til tað. Soleiðis eigur tað at vera, at øll kunnu gera vart við seg á sínum øki og hvør í sínum lagi skara framúr.

Men upp á sama máta, sum tað eru virki og borgarar í Tórshavnar kommunu, sum hava goldið fyri og skapt tað, sum í dag myndar okkara høvuðsstað, so mugu eisini onnur gjalda fyri sítt. Og er ikki tann fíggjarliga orkan til staðar her og nú, so er at seta sær meira langtrøkkandi mál, sum ein er førur fyri at forvalta sjálvur.

Líka síðani kjakið um kommunala útjavningarskipan byrjaði, hevur tað ligið í luftini, at nú vilja fleiri hava gjald fyri at siga, at Havnin er høvuðsstaður hjá øllum føroyingum. Tað er ikki longur nóg mikið at bera ta vissuna í sínum hjarta, men nú skal beinleiðis útgjald vera við kassa 1!

Tórshavnar kommuna er ein vakstrarkommuna og Suðurstreymoy er tað øki í landinum, sera nógvir føroyingar vilja hava størri tilknýti til. Ikki minst er hetta galdandi fyri tey mongu, sum hava verið av landinum í útbúgingarørindum at tey fegin vilja liva í metropolinum, tá og um tey koma heimaftur, tí her eru altso flestu møguleikarnir, flestu tilboðini, flestu avbjóðingarnar og ein góður trivnaður.

Hetta er bara ikki komið av ongum ella av sær sjálvum, men gjøgnum hart arbeiði, slit, sveitta og stríð, ið skattakrónurnar hjá øllum virkjum og borgarum í Suðurstreymoy hava lagt rygg til. Nú tað sansar at aðrastaðni, tykist hugburðurin vinda upp á seg, at nú skal stóribeiggi gjalda fyri gildið, ið gjørdist eitt sindur ov stórt ella eitt sindur ov illa skipað. Summi fáa hetta enntá at ljóða sum eina sjálvfylgju.

Tá Føroyar gjørdust eitt valdømi, ljóðaðu ramaskríggj um alt landið, tí nú gjørdist Føroya løgting enn meira ein avgreiðslustovnur hjá Suðurstreymoy, so restin av landinum fór at doyggja út í neyð og armóð. Men hetta kann avsannast stórliga, tí ongantíð hevur størri mótstøða og størri illvilji verið ímóti høvuðsstaðarøkinum, enn júst hetta síðsta skeiðið, síðani Føroyar gjørdust eitt valdømi.

Og syndarligi hugburðurin hjá løgtinginum avspeglar seg eisini í Tinganesi, tí landsstýrið er lítið mætari, umframt at tað jú skal fremja løgtingsins vilja. So ringur er standurin har, at settur er ein arbeiðsbólkur, hvørs fremsti arbeiðssetningur er at lata Tórshavnar kommunu rinda so stóran part til eina útjavningarskipan, at tað svarar til heili tvey prosent av árligu skattainntøkunum!

Hetta verður gjørt undir tí skálkaskjóli, at kommunurnar skulu fáa fleiri uppgávur frá landinum at umsita, men ein og hvør dugir at síggja, at tað er júst tað øvugta, sum hendir.

Hetta er óhoyrt og sleppur heldur ikki at fara aftur við borðinum uttan svørðslag, tí nú er tað – meira enn nakrantíð – at Suðurstreymoy stendur fyri skotum og má verja borg. Hetta kann illa síggjast sum annað enn kommunisma av allarringasta slagi, og verður hetta framt í verki, sum róð verður framundir, er hetta ein sera skammilig roynd at leggja fótonglar fyri høvuðsstaðin.

Tá vit so tosa um øvundsjúku, misunnilsi og háðan ímóti høvuðsstaðnum, verður tað ikki frægari, tá arbeiðsbólkurin, ið skal finna umberingar fyri at taka 50 milliónir skattakrónur frá Havnini, hevur fingið sum freist til á ólavsøku at vera liðugur við sítt arbeiði!

Nú er løtan, at vit øll í Suðurstreymoy mugu standa saman, tí smáligheitin og vantandi hugflogið hjá landsins ráðandi er farið so í sjálvsving, at tað kemur at kosta beinleiðis í bæði vælferð og trivnaði. Vónandi koma bæði løgting og landsstýri til fornuft, tí slíkt undirgravandi arbeiði gagnar ongum og fer í síðsta enda at koma landinum øllum aftur um brekkur – ikki minst Visjón 2015.

Løgmaður hevur tosað so dúgliga um A- og B-kommunur, men um hann heldur, at hansara landsstýri við einum áliti og onkrum pennastroki kann sleppa at trýsta Tórshavnar kommunu so niður, at hon verður C-kommuna, skal standa sína roynd!

Eg skal heilsa løgmanni, landsstýri og løgtingi, at tað er ein vit fleiri um gera av, tí nokk er nokk og nú vilja vit í Suðurstreymoy standa saman ímóti ágangsinum, ið ikki sømir seg einum framkomnum samfelag í 2009!

Innsent tilfar

Av tí at vit fáa rættuliga nógv innsent tilfar sendandi – meira enn vit fáa í blaðið – hevur blaðleiðslan verið noydd at gjørt nakrar avmarkingar.

Enn sum áður skal fult navn skal vera undir øllum innsendum greinum – annars verða tær ikki prentaðar. Harnæst tilskila vit okkum rætt til at ikki at taka við tilfar, sum eisini er sent øðrum bløðum ella hevur verið prentað aðrastaðni.

Drúgvar greinar – greinar sum eru longri enn áleið 5.500 tekn, verða raðfestar lægri, og koma bert í blaðið, um pláss er fyri teimum. Tað er ein fyrimunur um vit fáa tilfarið umvegis teldupost ella á diskli.

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller jan@sosialurin.fo
Blaðstjóri: Eirikur Lindenskov eirikur@sosialurin.fo

Marknaðardeild: lysing@sosialurin.fo
Marknaðarleiðari: Gudny Langgaard gudny@sosialurin.fo
Tróndur Skaalum trondur@sosialurin.fo
Høgni Thomsen hogni@sosialurin.fo
Elin Vatnhamar Olsen evo@sosialurin.fo

Blaðfólk:
Áki Bertholdsen aki@sosialurin.fo
Vilmund Jacobsen vilmund@sosialurin.fo
Eilen Anthoniussen eilen@sosialurin.fo
Magnus Gunnarsson maggi@sosialurin.fo
Rigmor Dam rigmor@sosialurin.fo
Leo Poulsen leo@sosialurin.fo
Eyðun Klakstein eydun@sosialurin.fo
Árni Joensen arni@sosialurin.fo
Anna V. Ellingsgaard anna@sosialurin.fo
Rógvi Nybo rogvi@sosialurin.fo
Eirikur í Jákupsstovu eij@sosialurin.fo

Ítróttur:
Jákup Mørk jakup@sosialurin.fo

Myndamenn:
Álvur Haraldsen alvur@sosialurin.fo
Jens Kristian Vang jensk@sosialurin.fo

Kykmyndir:
Harald í Kálvalíð harald@ras2.fo

Sosialurin í Norðoyggjum:
Nólsoyar Pálsgøta 1, 700 Klaksvík
tel. 458686 fax 458687
e-post: klaksvik@sosialurin.fo

Sosialurin í Suðuroy:
tel. 375364 fax 375464
tel. 228814
e-post: aki@sosialurin.fo
e-post: dagfinn@sosialurin.fo

!!! Haldarar
sum ikki hava fingið blaðið, kunnu ringja til 341818 frá kl. 8.00-20.00 og boða frá

Uppseting/prent:
Uppseting: Sosialurin
Prent: Prentmiðstøðin
Útgevari:
Sp/f Sosialurin
Avgreiðsla:
Mán.-frí. 8-16
Tórsgøta 1, 100 Tórshavn
Tel. 341800, Fax 341801
Postadressa:
Postboks 76, 110 Tórshavn
E-mail:
post@sosialurin.fo
lysing@sosialurin.fo
lysingartorg@sosialurin.fo
varp@sosialurin.fo

Blaðið verður prentað mánadag-fríggjadag klokkan 13[30]

Lýsingar

Freistir:	Tekstlýsingar	Størri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir
Mánadagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12
Týsdagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12
Mikudagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12
Hósdagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12
Fríggjadagsblaðið	Frí. kl. 09	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12

Størri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettu freistir.
Framíhjápláss má umbiðjast í góðari tíð.

Stødd:
Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39 mm og rúmið millum teigarnar er 4 mm.

Innsent tilfar
Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðleiðslan ikki er kunnað um bústað og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið.